

Na Britských listech vyšel překlad sloupku Rogera Scrutona z britských **Times**. Autor se v něm zamýšlí nad současným trendem převádění vlastního života do kyberprostoru, nebo naopak vedení paralelního života k životu vlastnímu. Tento jev však, jak píše Scruton, může vyústit až v ukrytí do vlastních „narcistických snů“. Technologická moderna má i své stinné stránky. Facebook a Myspace jsou vynikajícím prostředkem poznávání druhých, navazování kontaktů a propagace čehokoli. Mnoho lidí si však neuvědomuje, jak moc jsou s virtuálními komunitami propojeni.

Bylo by však naivní myslet si, že lidé mohou žít tímto způsobem, s pohledem upřeným na obrazovku a myslí soustředěnou na sebe, bez toho, že by to ovlivnilo jejich schopnost navazovat mezilidské vztahy. Někdo může tvrdit, že jsme svědky nové formy závislosti. Neboť závislost vzniká, když na místo něčeho dobrého, ale nesnadného – v tomto případě přátelství – přichází bezplatná náhražka, již lze získat zapnutím vypínače. Ve skutečném životě přátelství zahrnuje riziko.

Odměna je velká: Pomoc v nouzi, radost v čase oslav. Ale náklady jsou také velké: Sebeobětování, odpovědnost, riziko obtíží a hněvu, a úsilí o získání důvěry. Proto mohu získat tvé přátelství jen tak, že vyhledávám tvou společnost. Musím mít účast na tvých slovech, gestech a řeči těla, získat důvěru osoby, která se v nich odhaluje, a to je riskantní podnik. Mohu se vyhnout riziku a přesto získat potěšení; ale nikdy nezískám přátelství nebo lásku. Když se k tobě vztahuji skrze obrazovku, je tu znatelný posun v důrazu. Teď mám prst na tlačítku. V kteroukoliv chvíli tě mohu vypnout. Jsi ve svém vlastním prostoru, ale nejsi opravdu volný v tom mém, protože závisíš na mém rozhodnutí tě v něm ponechat. Podržuji si rozhodující kontrolu a neriskuji v přátelství sebe sama, tak jako riskuji při setkání tváří v tvář. Samozřejmě, mohu zůstat přilepen k obrazovce. Ale není pochyb o tom, že je to stále jen obrazovka, nikoliv člověk skrytý za ní. Také ty neriskuješ; objevuješ se na obrazovce pouze tak, že si podržíš rozhodující kontrolu. To je něco, co o tobě vím. A vím, že víš, že vím. A ty jsi na tom stejně.

Vzniká setkání s omezeným rizikem, kdy si každý je vědom, že ten druhý je zásadně zatajen, suverénní ve svém nedobytném kyberhradu. Klikl jsem na tebe, jako jsem mohl kliknout na zprávu nebo na video. Jsi jedním z vystavených produktů; to tě však nedělá důvěryhodným objektem, k němuž je můj život přidružen.

Na YouTube můžete shlédnout film, v němž pár, který se nikdy nesešel, předvádí svou nevěru v kyberprostoru, aniž by jevil známky viny vůči oběti, a hrdě dává najevo své narcistické emoce, jako by dosáhl nějakého morálního průlomu, když se ujistil, že v posteli skončily pouze avatary. Záleží na tom? Myslím že ano, protože důvěra, zodpovědnost a ochota riskovat jsou dispozice, na nichž závisí budoucnost společnosti. A tyto věci se učíme tím, že akceptujeme jejich skutečnou cenu. Nenačme se jim, jestliže si hrajeme s virtuálními náhražkami, o nic víc, než

se naučíme odvaze hraním násilných počítačových her. Když si lidé přivyknou na život ve virtuálních světech, kde je vše dovoleno a za nic se neplatí, ctnosti jako odvaha a spravedlnost se ztratí, protože je nikdo nebude potřebovat. Bez těchto ctností však lidé nebudou schopni riskovat sami sebe v reálných vztazích a místo nich se ukryjí do narcistických snů.

Zdroj: Britské listy.

A my v návaznosti na George Orwella dodáváme: jeho světoznámá fikce 1984 dnes dostává zcela nový, takřka děsivý rozměr. Při pohledu na řadu uživatelů aplikace Facebook, kteří co minutu mění své „aktuální stavy“ aby informovali „přátelskou obec“ o tom, že jsou zrovna ve vlaku, konzumují v restauraci, cvičí, nebo sedí na záchodě, nelze nevyslovit obavu, že Velkého Bratra nebude potřeba, když jeho práci zvládneme každý sám. A dobrovolně.